

การศึกษาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและผลกระทบของการจ่ายเงินปันของภาคธุรกิจไทยนี้ เป็นการสำรวจผู้ประกอบการธุรกิจในประเทศไทย จำนวน 540 ตัวอย่าง ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และต่างจังหวัด ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2546 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและพัฒนาธุรกิจในประเทศไทย และเพื่อให้ทราบถึงคุณภาพการให้บริการของภาครัฐในทัศนะของผู้ประกอบการธุรกิจ รวมทั้งเพื่อประมาณการผลกระทบของคอร์ปชั่นในรูปเงินสินบนที่ธุรกิจจ่าย และพิสูจน์ว่าคอร์ปชั่นในรูปเงินสินบนมีผลในเชิงลบหรือบวกต่อระบบเศรษฐกิจ

ผลการศึกษา พบว่า อุปสรรคสำคัญในการดำเนินและพัฒนาธุรกิจในประเทศไทยได้เปลี่ยนรูปแบบจากปัจจัยอุปสรรคด้านเศรษฐกิจมาเป็นด้านสังคม ปัญหากลุ่มอาชญากรรม อิทธิพล/มาเฟีย และปัญหาคอร์ปชั่นกลายเป็นอุปสรรคสำคัญในการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย ขณะที่ในเรื่องของปัญหาการคอร์ปชั่นพบว่า สถานการณ์ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงจากการศึกษาในปี 2542 หน่วยงานราชการที่ติดลำดับรับเงินสินบนสูงยังมีหลายหน่วยงานที่เป็นหน่วยงานเดิม การจ่ายเงินสินบนเหล่านี้ถึงแม้จะมีรูปแบบที่ธุรกิจเป็นผู้เสนอเองก็ตาม แต่ก็เป็นการเพิ่มต้นทุนแก่ธุรกิจโดยธุรกิจจำเป็นต้องจ่ายต้นทุนส่วนนี้เพิ่มเพื่อหลีกเลี่ยงความล่าช้าและกฎระเบียบที่ยุ้งยากของทางราชการ ทั้งนี้เนื่องจากในสภาพแวดล้อมการทำธุรกิจในปัจจุบันมีสภาพการแข่งขันสูงมาก ความล่าช้าหรืออุปสรรคด้านกฎระเบียบที่ยุ้งยากจะมีผลลบต่อการดำเนินธุรกิจภายใต้สภาพการแข่งขันสูงเช่นปัจจุบันจึงจำเป็นต้องหาทางแก้ปัญหาโดยมาจ่ายเงินสินบนให้แก่หน่วยราชการ

สำหรับการจ่ายเงินสินบนของภาคธุรกิจไทยนั้นไม่ได้ทำให้หน่วยธุรกิจสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างรวดเร็วขึ้นตามข้อสมมติฐานของ "เงินหล่อลื่น" (Grease Money Hypothesis) แต่อย่างใด และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความล่าช้ากับจำนวนเงินสินบนที่ธุรกิจจ่าย พบความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในเมื่อการจ่ายเงินสินบนไม่ช่วยทำให้ธุรกิจผลิตรายมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เงินสินบนที่จ่ายจึงเป็นต้นทุนที่เพิ่มขึ้นของธุรกิจ ทำนองเดียวกันกับการเก็บภาษีจากผู้ผลิต ดังนั้นในการศึกษานี้ ได้ประยุกต์ผลกระทบของมาตรการภาษีมาใช้กับผลกระทบของสินบน และประมาณการผลกระทบของการจ่ายเงินปันโดยใช้ข้อมูลเฉพาะภาคการค้าและภาคบริการของไทยในปี 2545 พบว่า การจ่ายเงินสินบนทำให้ผู้บริโภครู้และผู้ผลิตเสียผลประโยชน์ และข้าราชการที่ทุจริตได้ประโยชน์ในรูปเงินสินบน และถึงแม้ผู้ผลิตจะเป็นผู้จ่ายเงินสินบนแต่แท้จริงแล้วผู้ผลิตสามารถผลักภาระให้แก่ผู้บริโภคได้เป็นส่วนใหญ่ ผู้บริโภคจึงยังเป็นฝ่ายได้รับผลกระทบมากที่สุด ในขณะที่สังคมส่วนรวมก็มีส่วนสูญเสียด้วยเช่นกัน เนื่องจากการผลิตในจุดที่ไม่มีประสิทธิภาพ คือผลิตสินค้าน้อยเกินไป

This study examined business environment and the effects of bribe payment. It is carried out with the survey of 540 Thai entrepreneurs in Bangkok and vicinity area between February and March 2003. The objectives of this study are to explore, firstly, business environment and obstacles to business development in Thailand, secondly, prove whether corruption in terms of bribe payment has negatively or positively affected the Thai economy, and lastly, estimate the effects of the bribe payment in Thailand. It is found that major obstacles to business development has changed from economic factors after 1998 crisis to social factors at present. The result is consistent with the previous study, done in 1998, in that bribe payment is a common practices among business firms in Thailand. This is because business firms in Thailand face with delay, redtape and regulations, therefore, they seek for convenience by paying bribes to avoid such delay.

The bribe payment of the business firms to the government officials in this study is not, however, compatible with the Grease Money Hypothesis. Furthermore, this study also find that there exists a positive relationship between delay time and bribe payment. That is bribe payment can not speed up while increases cost of business procedure. The effect can similarly be seen as in the case of tax collection from producers. Therefore this study applies effects of tax measures to effects of bribe payment and estimates effects of bribe payment in Thailand trade and service sectors. It is found that bribe payment resulted in consumers and producers to be worst off but for the government officers who took bribe to be better off. Despite the fact that producers are the ones who pay, the bribe burden is mostly passed to the consumers. Bribe payment also causes social loss due to the inefficient amounts of output produced.